

DAUGAVAS VĒSTNESIS

Maksā 7 lēn.
№ 197, 2. gads

Daugavpils novada komisāra oficiālais laikraksts

Ceturtdien,
27. augustā, 1942. g.

Redakcija: Daugavpils, 3. janvāra ielā 52. Tālruni: atbildīgais redaktors 2493, redaktori, Informatori, tālrunas 2211, Kancelāris un ekspedīcija 2212. Teik. rēķ. p. 5060. Redakcijas pārstāvji: Rīgā, Vācu ordeņa gatvē 2, tālr. 21550; Rēzeknē Br. Skrīndu ielā 15 tālr. 2301. Abonēšanas maksa: RM 1,75 mēnesī ar piesūtišānu. Abonēšanas nauda iemaksājama visās pasta nod. un Latgales apg. visās pag. valdēs.

Padomju Melnās jūras floti internēs Turcijā?

DNB. Ankarā, 26. augustā. Saka, ka Maskavas valdība paredzējusi padomju kara un tirdzniecības floti internēt Turcijā, vietējās politiskās aprindās sakās zinām, ka padomju vēstnieks jau apvaicājis pie Turcijas valdības, vai tā uzņemtos Melnās jūras flotes kuģus internēt Turcijas ostās. No turku puses esot atbildēts, ka Turcija tam piekristu, jo «tas saskaņotu ar starptautiskiem noteikumiem». Pamatojoties uz šiem ziņojumiem jau tuvākās dienās varot rēķināties ar to, ka lielāks skaits padomju kara un tirdzniecības kuģu ieradīsies turku ostās. Šiem apgalvojumiem apstiprinājumu pagaidām tomēr vēl trūkst.

Ciņa par Nilas deltu

DNB. Stokholmā, 26. augustā. Kā britu ziņu birojs vēsti, Čerčils sava ceļojumā laikā Kairā uzsvēris Lielbritānijas izšķirošo lēmumu cīņās par Ēģipti un Nilas deltu «kā kad tā būtu Anglijas zeme».

GAISA VALDNEIKI

Vācu tāllidojumu lidmašīnas šķērso jūras un kontinentus. Šādi lidojumi parasti notiek lēlos augstumos. Uzņemumā vācu lidojāji ar skābekļa maskām.

Staļingradā plosas milzu ugunsgrēki

Padomju spēki augustā zaudējuši 2505 lidaparātus

Vadoņa galvenā mītne, 1942. gada 26. augustā.

Brūnoto spēku virspavēlniecība ziņo:

Kaukāzā vācu kalnu strēlnieku vienības pēc nīkās ienaidnieka pretestības ieguva vairākas kalnu pārejas. Rietumos no Staļingradas ienaidnieku pēc nīkām ciņām atsveida uz austrumiem. Staļingradā, kurā trako milzu ugunsgrēki, gaisa spēki dienā un nakti uzbruka ar sprāgst- un degbumbām. Volgā nogremdētais kads preču kuģis, 3 cīti bojāti, bet kads tankkuģis aizdedzināts.

Dienvidrietumos no Kalugas, ziemeļrietumos no Medinas un pie Rževas ienaidnieks, neskatoties uz zaudējumiem, turpināja uzbrukt ar stipriem, tanku atbalstītiem spēkiem. Visus uzbrukumus satrieca vācu vienību nesatricināmā atvales uguns. Iznīcināti 85 tanki. Gaisa spēki ienaidniekam nodarīja smagus asinānus zaudējumus. Sevišķi smagi tie bija pie Rževas.

Pie Leningradas vairākus ienaidnieka uzbrukumus satrieca pa daļai nīkās tuvinās.

Rosīga aviācijas darbība Ēģiptes frontē

DNB. Romā, 26. augustā. Itāļu bruņoto spēku virspavēlniecība ziņo: Ēģiptes frontē atdzīvotās artilērijas uguns un gaisa spēku darbība. Vācu iznīcinātāji gaisa cīņā laikā notrieca 2 lidaparātus. Trešo notrieca Tobrukas zenitartilerija. 5 pie Sollumas notriektos lidotājus saņēma gūstā.

Viena mūsu zemūdene nav atgrīzusi

sies savā bazē. Komandas locekļu pieredzīgiem par jūrnīkiem neatgriešanos ir paziņots.

Vidusjūrā vācu iznīcinātāji uzbruka kādai angļu bumbvedēju formācijai, kas mēģināja uzbrukt mūsu kuģu konvojam, un piespieda ienaidnieku nosviest savas bumbas tālu no mūsu kuģiem. Kāds bumbvedējs nogāzās jūrā.

Atkal jūras kauja pie Zalamana salām

DNB. Stokholmā, 26. augustā. «United Press» ļoti atturīgi toni ziņo par jūras un gaisa kauju pie Zalamana salām. «United Press» ziņojumā teikts, ka kaujas norise esot līdzīga jūras kaujai pie Midveļu salām jūnija mēnesī. Viņas iznākumā izšķirsies, kas nākotnē valdīs pār Austrālijas stratēģiskiem pievedceļiem. Amerikāņu zaudējumi līdz šim nav ziņoti. Tādu apmēru kaujā ar zaudējumiem esot tomēr jārēķinās.

TAIZEMES UN JAPĀNAS SADARBĪBA

DNB. Bankokā, 26. augustā. Taizemes ministru prezidents Luang-Pibul-Songgram trešdien japāņu preses pārstāvjiem paskaidroja: «Visu Āzijas tautu pienākums ir atbalstīt Japānas karu. Taizeme ir izšķīrusies, ka ne tikvien kā daļi savu pienākumu, bet arī sadarboties ar visām draudzīgām valstīm.» Taizemes premjers uzsvēra, ka Āzijas tautas bez Japānas palīdzības savu brīvību nevar izcīnīt. Par neatkarības kustību Indijā Luang-Pibul-Songgram piezīmē, ka viņš gribētu piedzīvot, ka indusi savā zemē nodrošina sev laimīgu nākotni, un piebilda, ka Taizeme un Japāna indiešu

brīvības kustībai sniegs katru iespējamo palīdzību. Tirdznieciskās apspriedes starp Taizemi un Japānu esot noslēgušas. Nokārtojami vienīgi daži tehniski jautājumi.

BRAZĪLIJA UN JAPĀNA

DNB. Tokijā, 26. augustā. Pie Brazīlijas vēstnieka paskaidrojumiem Vašingtonā, pēc kuriem Brazīlija lepretim Japānai iepemot sevišķas neitralitātes stāvokli, valdības runātājs paskaidroja, ka Tokijā par to līdz šim nekas neesot zināms. Tokijā pazīstot vienīgi Brazīlijas valdības oficiālo paziņojumu pēc kura Brazīlija atrodoties kara stāvoklī ar Vāciju un Itāliju.

EKVADORAS NOSTĀJA

DNB. Amsterdamā, 26. augustā. Kā Ziemeļamerikas Savienoto Valstu ziņu birojs vēsti, Ekvadora atzinusi Brazīliju par nekaļojošu valsti.

JAUNZELANDES PREZIDENTS SAVIENOTĀS VALSTIS

DNB. Amsterdamā, 26. augustā. Britu ziņu birojs vēsti: Amerikas Savienotās Valstis ieradies Jaunzelandes prezidents Frazers. Ruzvelta sekretārs Er-

austrumu frontē gāja bojā 140 pašu lidaparāti.

Karalotes izlūku vienības Ziemeļjūrā nogremdēja kādu ienaidnieka zemūdeni. 25. augusta vakara stundās atsevišķi britu lidaparāti pārtīdēja Rie-

tumvācijās novadus un nometa atsevišķas sprāgstbumbas. Cīņā pret Lielbritāniju gaisa spēki dienā un nakti ar sprāgst- un degbumbām bombardēja svarīgas ierīces Vidus- un Austrum- Anglijā.

Labi somu artilērijas panākumi

DNB. Helsinkos, 26. augustā. Šis dienas somu virspavēlniecības ziņojums skan: «Karēlijas zemes šauruma austrumu daļā ienaidnieks uzsāka «vietēja» rakstura artilērijas un granātnieču atbalstītu uzbrukumu, kuŗu atvairīja mūsu artilērija, ienaidniekam zaudējot 40 kritušus. Pārējā frontes daļā sīva spēcīgas artilērijas uguns atbalstīta izlūku patruļu darbība. Kur ienaidnieks nonāca līdz mūsu līnijām, tur tas tika padzīts. Anusas zemes šaurumā artilērijas darbība bija samērā dzīva. Zemes šaurumu austrumu daļā atsita ienaidnieka bruņotās izlaušanās mēģinājumus. Austrumu frontes austrumu daļā mūsu artilērijas granātu metēju un prettanku vienības izklīdināja

ienaidnieka darba grupas kā arī iznīcināja pretestības ligzdas un bunkurus, pie kam, starp citu, uzspridzināja kādu municijas noliktuvu. Frontes vidējā un ziemeļu daļā apšaudīšanās bija dzīvāka kā parasts. Ap pusnakti kāda atsevišķa ienaidnieka lidmašīna uzlidoja Lahti apkārtnē. Bumbas tomēr netika nomestas.

NEDEĻAS LAIKĀ NOTRIEKTI 698 BOĻŠEVIKU LIDAPARĀTI
DNB. Berlīnē, 26. augustā. Nepārtrauktās gaisa kaujās austrumu frontes dienvidus daļā laikā no 17. līdz 23. augustam notriekti 698 boļševiku lidaparāti. Tani pašā laikā zaudēti tikai 39 pašu lidaparāti.

Indija nemieru ugunīs

DNB. Bankokā, 26. augustā. Nemieri Indijā, kā Dēlijas raidītājs ziņo, pastāvīgi pieņemas. Tā Suratā apgabala, Bombejas provincē notikušas vairākas smagas sadursmes. Policija lietojusi šaujamos ieročus un nogalinājusi 2 demonstrantus. Lielāks skaits indiešu ievainoti. Citā indiešu demonstrantu sanāksmē kādā Bombejas provinces apdzīvotā vietā satrauktās lauzu masas nogalinājušas kādu policijas virsnieku, 4 policisti smagi ievainoti. Kašīvarā policija šāvu un demonstrantiem, pie kam bija vairāki upuri. Savienotās provincēs policija mēģinājusi tautas masas traucēt sabotāžas aktu sarīkošanā, lietojot šaujamos ieročus, pie kam nogalināja 3 in-

diešus, bet 6 smagi ievainoja. Šajāhanpurā vairākus tūkstošus lielas ļaužu masas uzbruka dzelzceļa stacijai. Izklīdinot šo demonstrāciju policija nogalināja 6 personas. Aizvesti daudzi ievainotie. Divām apdzīvotām vietām Goratpuras iecirknī uzlikti kolektīvi sodi 500 rupiju apmērā. Valdības iestādes Orisā paziņojušas, ka viņas nodibinājušas speciālas vienības, kā tas paredzēts britu Indijas valdības rīkojumā. — ja nemieri nekavējoties netiks pārtraukti. Dēlijas raidītājs vēl ziņo par nemieriem Kalkutā.

Indiešu nacionālists Bosse savā pirmajā Malajas apmeklējumā vakar ieradies Penangā. Bosse paredz apciemot visas pussalas ievērojamākās pilsētas, lai tur dzīvojošos indiešus apvienotu cīņai par savas tēvu zemes brīvību. Bosse paskaidroja Domei aģentūras pārstāvim: «Atnākot stunda, kad indiešu nacionālā armija satvers ieročus neatkarības izcīnīšanai, viņa ar prieku tiks kīlā savas asinis un dzīvību par mūsu kopējo lietu.»

Sagaida, ka Bosse 31. augustā ieradīsies Šonānā.

Vācu bruņotā mašīna sardzē.

Šorit izbrauca pirmie talcinieki

Vakar pēcpusdienā Daugavpils pilsētas malkas laukums Cietokšņa ielā 71 bija neparasti kustīgu un čalojošu ļaužu pilns. Tur gandrīz no visām Daugavpils darba vietām saradušies talcinieki, kas 6 nedēļas pavadījis kurināmā sagādes laikā. Visus talciniekus pilsētas valdes malkas apgādes kantoris reģistrēja un sadalīja grupās, izraugot atsevišķus grupu vecākus. Sankāsmes noslēgumā talcas grupu vecākiem izsniedza darba rīkus.

Apmēram 300 talcinieku liela grupa no visām Daugavpils darba vietām šorit plkst. 6.30 ar speciālu vilcienu izbrauca uz Kūdraines un Zaļumu staciju rajonu. Šorit Daugavpils stacijā daudzi ierēdņi, kas parādūši rīkoties tikai ar spalvas kātu vai skaitļiem kauliņiem, bija brunojušies ar cirvi un zāģi, lai ar šiem darba rīkiem čaklā darbā pavadītu 6 nedēļas Daugavpils apkārtnes mežos un gādātu siltumu ziemai. Neskatoties uz agro rīta stundu pirmo talcinieku grupu pavadīja arī viņu piederīgie, novēlot vislabākās sekmes pirmajā talcas dienā. Pirmā talcinieku grupa šovakar pulkstens 18 atgrīzīsies Daugavpilī, bet rīt rīta agrumā tie atkal dosies atpakaļ kurināmā sagatavošanas darbā.

Līdzīga Daugavpils ierēdņu - talcinieku grupa vakar ar 8 lielālvām izbrauca uz Nīcgali malkas transportēšanai uz Daugavpilī. Šajā grupā lētīpa apmēram 20 personas, kas jau vairākas dienas piedalās malkas transportēšanā.

TIRGOTĀJI PIEDALĪSIES RAŽAS NOVĀKŠANĀ

Ievērojot Daugavpils novada komisāra aicinājumu ar visiem līdzekļiem sekmet ražas novākšanas darbu un katram pilsēta iedzīvotājam caurmērā vienu dienu nedēļā veikt ražas novākšanu, Daugavpils tirgotāju un rūpnieku biedrība no savu biedru vidus — Daugavpils tirgotājiem un rūpniekiem sakomplektējusi 20 cilvēku lielu grupu, kas var doties talcā ražas novākšanas darbā. Tirgotāju un rūpnieku biedrība savus talciniekus pieteikusi Daugavpils darba pārvaldei un pēc pirmā aicinājuma Daugavpils tirgotāji un rūpnieki izbrauks ražas novākšanas darbā.

Mūsu pagasts

Miera gados līdz ar lauku sētu dzīvojis šķietami neievērojama dzīvi, pagasts tagad parādās kā primārais spēks tautas organizācijā. Pagasta nozīme, ko miera laikā aizplūvroja pilsēta ar savas dzīves straujumu, ērtībām un ugunu spožumu, tagad kļūst redzama skaidrāk kā jebkad.

Kā miglas plīvuris noplok pagātnē, un šodien skatām pagastu kā tautas dzīvā spēka raženāko avotu, tautas mantas galveno glabātuvu un Dieva svētītu vietu, no kuŗas saņemam savu dienīšo maizi, kas dažkārt pagātnē mums bija tādā vaicumā, ka nereti aizmiršām, no kurienes tā radusies. Un taisni šai pēdējā nozīmē, t. i. kā dienīškās maizes gādātājs, pagasts slēpj sevī varenu ieroci cīņā pret visu Eiropas kultūrtautu kopīgo ienaidnieku — boļševismu.

No tā, kas šeit īsumā sacīts par pagasta nozīmi, izlobāms tā uzdevums šajās dienās un nākotnē. Vispirms te nu jāatzīmē kārtība un sekmīgs darbs, kas apliecinātu latviešu spējas dzīvot organizēti sākot jau at pagastu un nodrošinātu iespējami augstāko saimniecisko efektu uzvaras sekmēšanai. Pagasta uzdevumos katrā ziņā iekārtāmas rūpes par tautas dzīvo spēku, kas prasa pieaugumu, lai pārvarētu radušos tautas dzīvības krīzi. Šeit pagasta uzdevums cieši saistīts ar tautas pastāvēšanu, tās būt vai nebūt. Tas pats sakāms par pagasta uzdevumu attieksmē pret tautas nacionālo ievainību un dārguma saglabāšanu. Uzdevums, kas pagastam jāveic, ir arī gādība par tautas mantu, kas tā robežās. Te jāmin mūsu ar savām saimniecības ēkām, kultūrais nedzīvais iedzīvotājs, lopi un beidzot zeme.

Elakus pagasta lielajai nozīmei un uzdevumiem jāatzīmē tiesības, kas tam dotas savas dzīves kārtīšanai. Svarīgās lauku dzīves funkcijas

(Turpinājums 2 lapp.)

Mūsu pagasts

(Sākums 1. lapp.)

kārtojot, vadot un ietekmējot, pagasts baida zināmu suverenitāti, piemēram, jautājumus par klausu sadalīšanu, pienākošo preču izdali, skolām, kultūras lietām u. c. pagasts kārto pilnīgi patstāvīgi. Pagasts kārto arī mājlopu nodrošanu valstij, nozīmējot attiecīgos nodevējus - saimniekus.

Te nu atliek vēl jautājums, kā pagasts pārdzīvojamā laikā apzinājas savu nozīmi, kā veic savu ļoti svarīgo uzdevumu un izlieto dotās tiesības.

Ielūkojoties pagasta dzīvē, visu-mā sakāms, ka mūsu pagasts šodien uzrāda visas tās veselīgas īpašības, kas raksturo latviešu zemnieku, proti — kā tirs āriešu rases celms un zars, tas cieši pieslēdzies pie zemes un stiprām intuitīvām gūtēm saistījies ar dabas likumiem.

Glūzi ne tas sakāms attieksmē pret tautas dzīvi spēka pieaugumu, ko pagasts devis tādā mērā, ka agrākos gados šai ziņā nebija sevišķu bažu. Pagastu tagadnē, šķiet, ietekmējusi pilsētās ieviestās neauglības sērga. Te nu jāvēlas, lai pagastā valdītu tā apziņa, ka tautas nākamības noslēpums ir rakstīts tā jaunajā audzē un — lai cik savādi tas arī skanētu — bērnu nedrošajos soļos.

Kā organizācijas vienība pagasts uzrāda savās robežās dzīvojošo lauku radniecīgā gara un asins radīto vienību, kuru kaut cik jūtami nav spējis iedragāt pat baigais bolševīku gads ar savu ārdīšanas un šķelšanas politiku.

Tācu vienības ārdīšanas tieksmēm mūsu zemē ir garāka vēsture, un tā kopā ar Maskavas varas gadu savas pēdas pagastā ir ieminusi. Gadās pie pagasta dzīves kārtošanas arī cilvēcī, kušos vājāka latviešu tiku-mu balsu un taisnības mēlestība. Šī iemesla dēļ pagastā dažkārt uzdrūmies parādībām, kas pelna nosodīšanu. Klausās un nodevas valstij ne vienmēr sadala taisnīgi. Arī citā ziņā dažreiz cieš taisnības princips, un tas rada sarūgtinājumu. Tādēļ šādām parādībām, kas traucē pagastu dzīvi un grauj savstarpēju, pievēršama uzmanība.

Pagastu kultūcālā un saimnieciskā dzīve, sevišķi tālāk no lielajiem centriem, neuzrāda rosību un, liekas, šai ziņā, kaut arī kaņķ, rodamas iespējas.

Visumā pagasts savu uzdevumu veic Lauki dabū nevien vajadzīgo mērojumā un apstādīšanu, bet uz priekšu virzās arī zemes kultivēšanas darbs. Tāpat gādība vērojama pat saimniecības ekām un inventāru.

Tas rada prieku, jo te blakus tam spēkam, kas tih iespaidīgs, glabājas un krājas spēks nākotnei.

V. Meldrājs.

Djepes kauju izšķirusi vācu aviācija

DNB, Berlīnē, 26. augustā. Zem virsraksta «Kam piederēja gaisa virskundzība virs Djepes?» lidotāju ģenerālis Kvadde kādā «Berliner Boersenzeltung» publicētā rakstā konstatē, ka atskatoties uz operāciju kopnorisi pie Djepes, var skaidri konstatēt vācu gaisa spēku pārākumu. Kvadde norāda, ka angļu gaisa spēki desanta izcelšanas pirmajos mirkļos pielietoja spēcīgas vienības lielās masās, kurās gan visas nebija stacionētas Dienvidanglijā, bet gan kopā ilgāka laika savilkta nodomātā plānam. Kā pie katra rūpīgi sagatavota pārsteidzoša uzbrukuma, raksta autors tālāk saka, arī pie Djepes visi trumpi sākumā atradās uzbrucēju rokās. Cīņas sākumā ir naidnieks visās vietās bija skaitliski ievērojami pārāks. It sevišķi tas zīmējās uz ienaidnieka gaisa spēkiem. Uzbrucējs zināja stundu un minūti, kad invāzijas spēki mēģinās salauzt vācu pretestību. Nedz angļu karakuģu lielgabaliem, nedz britu lidmašīnu bumbām neizdevās šo izšķirošo desanta sākuma uzdevumu veikt. Vācu iznīcinātāji šinī mirklī tad vēl nebija gaisā, jo viņiem uzbrukuma sākuma minūte nebija zināma. Pirmajās 30—45 minūtēs pēc uzbrukuma sākuma angļu gaisa spēki varēja apgalvot, ka viņi pārvalda gaisa telpu sava uzbrukuma sektorā. Faktiski tas tā bija tikai pirmās stundas sākumā. Tad ieradās vācu iznīcinātāji un laicīgi vēlāk Ju-87 un He-111 vienības. Ātri un pamatīgi vācu iznīcinātāji pieveica angļu gaisa spēkus. Pēc tam, kad angļu gaisa spēkus atsveda Kanāli, vācu iznīcinātāji vērsa savus uzbrukumus pret piekrastē esošām angļu laivām un tās iznīcināja.

Ar to izskaidrojams ievērojami lielais saņemto gūstekņu skaits. Pēc šiem uzbrukumiem uzbrucēju galvenās masas liktenis bija izšķirts. Tikmēr ienaidnieks pievirzīja atkal jaunu lidaparātu vijus, bet tagad, kad vācu iznīcinātāji pārval-

dija gaisa telpu un tos nomainīja aizvien jaunās vienības, britu lidotāji cieta ļoti smagus asinainus zaudējumus. Apmēram plkst. 12 sākās angļu flotes atkāpšanās un līdz ar to Djepes drāmas beigu cēliens. Vācu gaisa spēki bez pārraukuma valēja angļu dienvidpiekrastes ostu virzienā bēgošos kuģus. Iznīcinātājus atbalstīja stukas. Vajāšana turpinājās līdz pat angļu ostām. «Mums ir pamats domāt,» noslēgumā saka lidotāju ģenerālis Kvadde, «ka vācu gaisa spēku ienaidniekam nodarītie zaudējumi Djepes pasākumā ir ārkārtīgi lieli un varbūt pat pārsniegs sauszemes cīņas nodarītos zaudējumus.»

«LOTI DRASTISKI LIKUMI» AMERIKĀ

DNB, Amsterdamā, 26. augustā. Ruzvelts šodien kādā preses konferencē paskaidroja, ka apmēram 14 dienu laikā

izdošot «ļoti drastiskus likumus» pret savu paaugstināšanu ZASV. Amerikas Savienoto Valstu fedzīvotājiem, Ruzvelts piebilda, būšot jānes smagi apriņķi.

NEMIERI INDIJĀ TURPINĀS

DNB, Amsterdamā, 25. augustā. Kā britu ziņu birois ziņo no Bombajas Grakpurā pie Saļavanas nogalināja 6 bet ievainotas 8 personas, kad policija sāka šaut uz demonstrantu masu.

Karadi Matvada Surafas apgalvoja galējā vienu, bet ievainoja četrus policistus, kad tie mēģināja izkļūdināt demonstrantus. Vairākas personas ievainotas. 30 demonstrācijas dalībnieki iecietināja.

Jauna ires maksas kārtība Rēzeknē

Ar 1. jūliju Rēzeknē darbojas Latvijas zemesgabalu sabiedrības Latvijas Rēzeknes nodaļa. Visi telpu īres un citi maksājumi, kas attiecas uz šo nodaļu, sākot ar 1. septembri jāmaksā vis pilsētas valdes kasē, vai namu pārvaldniekiem, bet gan Latvijas zemesgabalu sabiedrības Rēzeknes nodaļai šā rēķinā 15. Rēzeknes krājīstē. Tāpat rodas Latvijas bankas telpas Baznīcas ielā Nr. 22. Pie iemaksas nepieciešamā pārvaldnieka ires aprēķins, kuru divos eksemplāros.

Bekanntmachung

Ab 19. August 1942 werden sämtlichen Bezugscheine auf Spirituosen an Zivilenwohner lediglich von der Stadtkreisverwaltung ausgestellt.

Die ausgehenden Dienststellen haben sich an die bisher bestehenden Bestimmungen.

I. V. KRIEGER,

Kreislandwirt Duenaburg

Duenaburg, 18. August 1942.

Paziņojums

Sākot ar 1942. g. 19. augustu visas jaunās spirituozo dzērienu iegādei cilvēkiem jāizmanto vienīgi pilsētas apriņķa valde.

Izsniedzījas iesūdes pieteikumi pie šinējiem noteikumiem.

KRIEGER

Apriņķa lauksaimniecības vadītājs I. V. Daugavpils, 1942. g. 18. augustā.

Объявление

Начиная с 19 августа 1942 г. все разрешения на получение спиртовых напитков для частных лиц будет выдавать исключительно городской, республиканский уездный управ.

Учреждение, выдающая разрешения, придерживается до сих пор существующих правил.

За руководителем уездного сельсовета. KRIEGER

Drosnīgās sirdis

Rita ausmā cipā metās lielāks skaits padomju kaujas lidotāju. Nepārtrauktos uzlidojumos tie uzbruka vācu pozīcijām ziemeļos no Rēzevas un bombardēja vācu rezervju piegādes ceļu un Rēzevas pilsētu. Ienaidnieka lidotāji ar ložmetelēm un klāja lielgaballēm zemā lidojumā apšaudīja arī vienības un rezervju piegādes spēkratus. Pusstundu vēlāk lidotājus nomainīja spēcīga artilērijas ūguns. Drīz izdevās konstatēt, ka ienaidnieks šinī frontes sektorā savilcis ļoti lielus artilērijas spēkus. Visu kalibru viesuļūgnis bija tālzanā padomju kājniekiem ceļš uz Rēzevu. Stundām ilgi zeme liesmoja un kūpēja sprādzienu dūmu un dubļu fontānos. Sāvienu un detonāciju dobjājos un spalgaļos ārdos jaucās granātu kaucieni un svīpieni. Tad atbildēja arī mūsu lielgabali, Artilērijas kauja bija sākusies. Tuvāko dienu laikā tā aprīma vienīgi uz dažām nakts stundām.

Pēc nervu plosītājas artilērijas ūguns ienaidnieks ciešās, rudās rindās devās pret mūsu pozīcijām. To atsita un viņš uzbruka atkal no jauna. Aiz atsista viņa jau drūznīgās jauns. Stundām ilgi, jau šķita, ka šim grandiozajam ienaidnieka dzīvā spēka un materiālu masām nebūs absolūti nekādu panākumu, kad bolševīku neatlaidīgajiem uzbrukumiem beidzot izdevās ielauzties vācu līnijās. Ko tagad darīja ienaidnieks un ko darījam mēs?

Bolševīki ieburkuma vietā svieda karavīru, tanku un lidotāju masas, lai panāktu izšķirēju pārrāvumu. Lija bumbu un granātu lietus, ienaidnieka lielgabali nenorimstot raidīja mūsu līnijās nāvi un ūguni. Mēs, jaunie, nojautām un vecie to zināja, ka šeit Sommas materiālu kauja, cīņa par granātu izvagojājiem un asinīm piesūcinātajiem kaujas lauka

kvadrātmetriem, top par no jauna pārdzīvotu istenību.

Vācu divīzijas ģenerālis raidīja kauju to labāko, kas vien viņam bija, kādu skaita ziņā gan nelielu, bet daudzās sivās cīņās rūditu izliktu vienību, drosnīgu sīržu vienību, ko pats veļns un nāve nepiespiedis atkāpties.

«Viņi turās», ģenerālis sacīja nodaļas komandierim, «kā jau arvienus».

Tagad tanku strēlnieku un triecienu artilērijas atbalstītā izliktu vienība jau 72 stundas ilgi ved sīvu atvairēšu kauju. Viriem nav bijis ne mirkļa miera. Lietu izmirkušos tēros pie tūp strēlnieku dobes, pieplok aiz sautenēm un ložmetelēm un viņu pātagas sītiēniem līdzīgās zalves atsit visus uzbrucējus, vienalga, vai tie nāk pārskrējienuos pa vienam vai arī ciešās rudās masās. Uz purvainās plaņas iepaklas līdenā tona vācu pozīciju priekšā gul daudz tumši plankumi.

Ap atslēgas pozīciju cīņas ir tik sīvas, ka tur vaļrs nav neviena neskarā nama, bet nāmī jau arī sen ir pamesti un vācu kājnieki ierokas atklātā laukā. Bolševīku ārpriekšais materiālu pielietojums nedrīkst daudz vērtīgo asīgu maksāt. Trīs reizes vācu kājnieki ļauj smagājiem padomju tankiem garām aizripot, tie pieplok zemei, cieši saķoļ zobus, bet tikko tanku masa ir pāri, vīru pirksti jau atkal ir pie sautenes un ložmetēja mēlītes. Tie nogulda starp tankiem un padomju kājniekiem neuzveicamu ūguns aizsprotu. Tanki vaļrs neatgriežas. Par to rūpējas mazliet tālāk aizmugurē novietotās triecienu artilērijas un tanku strēlnieku nāvēģīgās granātas.

Gūstekni izsākās, ka pirmajā uzbrukuma dienā tiem vajadzējis ienemt Rēzevu. Tā skanējusi Staļina personīga pavēle. Trešajā dienā — atkal pēc gūstekņu

izteiciēniem — kādai tanku vienībai dota pavēle iegemt vienīgi Rēzevas pozīciju atslēgu. Bolševīki drīz vien būs liksmī, ja tiem izdosies savas iezes pozīcijas noturēt.

Vācu izliktu vienība atsīta veselās kājnieku divīzijas un vienas tanku brigādes uzbrukumus, Bolševīki meta cipā motorizētos strēlniekus, bet arī tas neko nepalīdzēja. Uzbrukuma smailes mazajā telpā tie nosvieda tūkstošiem granātu, tie plosīja gaisu virs vācu strēlnieku ierakumiem ar aviācijas ložmetelēm un klāja lielgaballēm, bet — arī tas neko nelīdzēja. Tie dzina veselu tanku brigādi pret vācu drosnīgo sīržu sīnu. Tagad šī sašautā un izdegušā brigāde veido jaunu tanku kapsētu. Šo tanku kaprači bija lauktā izliktu un tanku strēlnieku vienība. Divu kaujas dienu laikā tā iznīcināja 20 padomju tankus, galvenokārt T 34, bet arī dažus daudz smagākā tipa tankus.

Otrā un trešā kaujas dienā izliktu vienības karavīri nogādāja uz aizmuguri pirmos gūstekņu transportus. Atvairē kaujā gūstekņus saņemt gan atgādas reti, bet šī izliktu vienība ļau nespēj aizsargāties vien, tai jāuzbrūk arī. Jau pirmajā dienā tā gāja prettriecienu. Divas dienas vēlāk vienība nosēdza flangus un ievērojami nocietināja atslēgas pozīciju. Bet izliktu vienības vīri ir nepacietīgi un ļautā arvieno no ļauna: «Kad tad mēs beidzot lesim lielajā prettriecienu?»

Neraugoties uz daudzkārtīgu ienaidnieka dzīvā spēka un materiāla pārsvaru, mazā vienība ļoti neizdevīgos laikā apstākļos izpildīja pavēli un noturēja pozīcijas. Bet ģenerālis pats sacīja: «Kā jau arvienus!»

PK, pie Rēzevas, augustā.

Pa Kurzemes ziemeļgalu

Jāņa Sauleskalna ceļojuma plēzīmes

(3. turpinājums.)

Smaga un nemīlīga celtniecība, biezēm mūrēm un aukstām drēgnām istabām ir Dundagas pils, kurai — kā jau katrai kārtīgai pilij — pašai savs spoks. Citādi gan no vecās godības pils iekšienē maz ievēribas cīnīgās kas pāri palicis — vienīgi ieejas vārtus greznā vēl bīskapa Alberta un bruņinieka reljefā veidotī tēli. Tad jau daudz patīkamāki no balkona noskatīties uz baltiem vitoliem, liepām un ozoliem apaugušo dīki, pāriet uz salu — Kalnu dārzu, kurai visapkārt veca liepu gatve, bet vidū danču laukums. Pāri dīkim redzams vecs latviešu pilskalns, kas gaida savu uzņemšanu aizsargājamo pienīnēkļu sarakstā. Lai nu kā: šeit, Kalnu dārzā dančošana nevar sliktā būt, bet it īpaši bīlešu kontrole viegla, jo tikai vienā pārejas vietā nav ūdens.

Jā, Dundagai trūkst Mikulīna... Tas bijis cilvēks, kas pārdevis saldzējumu no kastes, kurai uz baltirozā vāka uzgleznotas puķes. Rozā bijis arī saldējums, kas garžojis kā bērniem, tā pieaugušajiem. Un tā kā uz kastes bijis arī pašā īpašnieka Mikulīna vārds, beigu beigās saldējums Dundagā iesaukts par Mikulīnu. Tā man to pastāstīja skolotāja, kas to pati labprāt ēdusi. Viens no trim krustceļiem bija jāizvēlas: uz Vidulu, Gīpku, vai Mazirbi. Izvēlējos to uz Vidulu — vidējo. Uzķāpis velosi-

pedam mugurā, omulīgi braucu pa ceļu gar Jaundundagu. Dzīlā dien-dusā klusē mājas; vienīgi bars vārnū ceļa likumā, briesmas sajutu-šas, nelabī iebērcās. Padzenos garām pelēkiem akmeņiem, kura stāstus nezīnu, vecām un jaunām mežu audzēm. Pa laikam abās ce-la pusēs ir lielas eļļas. Pie katras mājas mazas, baltas pastkartes ar uzrakstu atviegļina pastnieka dar-bu — tās stāv gar ceļa malām un gaida vēstules: «Laukdingu mājas pasta» — tur kādā vietā mel-niem burtiem lasāms.

Smilšains kļūst ceļš, un pu-tekļi pārklāj treknās skābenes ce-ļa mala. Rudzi sākuši dzeltēt. Lūk, arī šeit izlīmētas aīfās rā-da, ka 12. jūlijā Arturam Pried-niekam - Kavaram, Hertal Sa-kovskai un Paulim Šubertam Dundagā koncerts. Pie Vidales pasta kantora divi zēni baltām galviņām ierauga mani no veran-das, un platām acīm neskaīdri ie-sēkdamiem paraujās aiz dēļu ap-šuvuma. Līdz Vidales gravai ceļš vienmuļš, bet te tās stāvus novī-jas lejā, un gar abām ceļa pusēm paliek sarkana māla kraujas un milzīgas egles, baltu stabu nora-bežotas. Bezvārda strauts tek gar ceļa malu, bet no kraujas pa iz-dobta koka caurulītī tek skaidrs avota ūdens. Palaižu velosipedu un izbraucu šai Siguldas miniatū-rai cauri, līdz pēkšņi mežs bei-dzies, un parādās Jaunbriežu mā-

jas, pēc jaunāko laiku prasībām, bet VEF spārnotais elektrības ražotājs augstā mastā griežas švirkstēdams. Vēl daži kilometri pa mežu, tad iebrāuc bezcerīgā jūrmalas smiltājā un redzu pelēkas zvejnieku «streijgabalu» āciņas. Uz šejieni viņi no jūrmalas brauc sīnu plaujā. Tomēr arī te kaut kas aug un ciruli vītero, jau pūš jūras vējš un debesīs zilākas nekā citur. Vēl krietnu gabalu stumju velosipēdu pie rokas, kā-mēr beidzot parādās uzraksts MELNSILS — un mazliet tālāk — KOLKA 12,0 — GĪPKA 11,0 — Dundaga 24,0, un kādu gabalu uz priekšu pa priežu čiekuriem izbārstīto mežu: tad baltās smiltis iegulusās turpat klāt zvejnieku ciema mājiņas ar kartupeļu dēstījumiem. Ganību aplokiem līdzīgas sētas izveido kaut ko līdzīgu ielām, kas ietver nekārtīgi izmētā-tās Melusila ciema āciņas. Visi vīri darbā un vecā māte man pasniedz krūzītī ūdens, kas izvilks no dzi-las, zālēm apaugušas koku akas, kurai līdz pašam dībenam noiet garas trepes. Sausums arī te ap-draud dzīvo radību. Līdz ar dze-ramo ūdeni garžoju svaigu zivju garšu, kas krūzē vēl palikuši. Le-jā, pludmalē, kāds tetovēts jau-neklis spēlē uz mutes ermonikām valsī, sievas zivju zāvētavas ēkā ēd zāvētas reņģes un laipni padod rūgtu, aukstu kafiju padzerties. Lielos laukumos uzkārti tīkli un žūst. Jūrā gaida tvaikonis.

Gar krastmalu braukšana grū-ta, liedags mīksts. Jūras līča galā aiz zilās miglas svītras pacelas Kolkas bāka. Tumšas un zalgan-

pelēkas kāpas draudoši stāv — it kā savilkta seju pret jūru, kas viņo. Nav te Rīgas Jūrmalas pil-sētas liedaga maļguma. Prieim nākošo zvejnieku sejas cietas, ka-para krāsā saulē iedegušas, skats-caur pieri vēģris un ass. Bet tā-lāk uz Kolkas raga pusi lapu koku gaišais smaidis atbrīvo stingo jūr-malas seju. Es braucu un mēģinu no krastā šļācošiem vilpiem iz-bēgt — un beigās tas izvēršas par aizraujošu spēli. Meža pīles, braucēju ieraudzījušas, aizpeld no krastmalas tālāk jūrā.

Te, kur gadījās, kur nē, gan-nās trīs kazas. Veca sievietē sēž turpat līdzās zālē un mierīgi smai-da. Prasu tai, kā gan var garžot tādās kazu piens? Beidzot vien-ojamies, ka rītu pat es aiziešu uz viņas mājām un kazu pienu pats nogaržošu.

Pludmalē pret Kolkas ciemu motorlaivas izvilktas no ūdens sausumā. Garš stēķis no glābs-tanas laivas nama iestiepjas jūrā, un uz paša stēķa gala sēž kaļķas — kā māla veidotas un balti — melnas nokrāsotas; tās taisās mīgt, jo ir jau vakars. Mani vilināt viņa viena-ciema māja, pie kuras no ma-zas būdas pacelas biezi, balti dū-mi. Uzstūmju pa smiltāju velosi-pēdu angšā un kādam virietim, kas zāģē sveķainu priežu malku, prasu, lai parāda šķūnīti pargulē-šanai. Kāpēc nē, — lai tik ejot vienā māju tālāk. Sakņu dārzā veca sievietē pabāļīgi un neuztī-cīgi manī lūkodamās pienāk klāt un nevar saprast, kāpēc es gri-bot tainis viņas šķūnī gulēt. Ne-uzticīga tā valiek līdz tam brīdim.

kāmēr aizēju pie vietējā policijas kārtbīnietka reģistrēties. Kāds arī tur brīnījās? Viņai, vecai mātei lielnieki aizveduši znotu, meitu un abu bērņus. Nu tā izraudājus acis, bēdājas vienā laidā un kaut kā valda labi nobūvētās mājas, lai kuŗam aug potēti ceriņi — balt un gaiši rozā krāsā. Trīs istabas tā izrēģinājis kārtbīnietkam: tās ir lī-las un skaistas un ienes kopā ve-selas 5 RM mēnesī.

Aizskrienu vēl uz jūrmalu un noskaloju sviedrus. Ūdens tomēr vēl auksts. Ar kabatas nazi me-griežu melnas maizes rīku un tī-pāt sausu ēdu. Ai, kā tas garšo! Kādas skaistas mājas šeit Kolkā — tādas nopukušas būdas kā Melnsilā. Eju gar kūpošo būdu un mazliet atveru durvis: pie grieš-tiem uz metalla stiepulēm uzvērtas zāvējas dažāda lieluma butes.

Mājas pat tam vecā kundze-guvusi uzticību un liek galdā vie-nīgās govys pienu. Pateicīgs dzēr-ai ēdu. Runājāmies: Lūk, šiem ciemā bolševīki padzīnusi 12 cil-vēkus. «Kāpēc tos mazos bērņus vajadzēja ņemt? Vai tie bija vai-nīģie?» Sis pārmetums tik daudz-reizū dzirdēts. Kas tad bija vai-nīģis bijis? Vecā māte nevar vai-dities: «Vai viņi dzīvi, un vai jēl-kad atgriezīsies? Arī šeit, tālajā Kolkas ciemā, daudzi to gaida.

Beidzot paņemu sava šķūnīša atslēgu, kas piekārtā govys rāgam, un eju gulēt. Odi apdanco apal-galvaino vitolu un kārtbīnietks sa-ka — būšot lietus, odi mani šķūnī apēdīšot.

(Turpinājums sekos.)

